

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

SZERKESZTI:

Dr. BOROS GYÖRGY

FŐMUNKATÁRS:

TARCSAFALVI ALBERT.

T A R T A L O M :

A szerkesztő asztaláról	157	A pap munkája a háboru alatt. -k-s	166
Püspöki körlevél. Ferencz József.	159	Egyházi és iskolai mozgalmak .	167
Beszéd. Pálffy Ferenc.	160	A dévai Dávid Ferenc imaház	
A nők világa. A feminizmusról.		aranykönyve	170
Ürmösi Józsefné	162	Boríték. Ajándékozások Felsőfe-	
Az egyetértésről	164	hértörben. Hirdetések.	

Mennyegzői, konfirmációi s ünnepi alkalommal igen kedves és jótékonyhatású állandó ajándék az imakönyv., **SZIVEMET HOZZÁDEMELEM**, írta dr. Boros György, női imakönyvet a sajtó meleg szavakkal üdvözölte, a közönség valláskülönbség nélkül megkedvelte. Ára csinos vászonkötésben, arany kehely és arany címmel 2 K 40 fill. Öt példány egyszerre rendelve 10 K. Bőrkötés aranyszéllal (barna, sötétkék, fekete) 6 K. Fehér csont, selyem- és bársony kötés többféle színben, kiválóan jó papíron 10 K. Bőrkötés remek kivitelben 14 kor. Megrendelhető a szerkesztőnél.

Ajándékozások Felsőfehérvárban 1913-ban.

Ürmös. Úrvacsorái kenyeret négy alkalomra Osváth Gáborné 8 korona értékben, úrvacsorai bort egy alkalomra özvegy Lázár Mihályné 8 korona értékben, egy darab tölgyfát Nagy András 2 korona értékben ajándékozott. — A hivek 100 korona értékű közmunkát teljesítettek.

Felsőrákos. Úrvacsorái kenyeret ajándékoztak: Biró N. Mózes és neje, Csereň Mihály és neje, Fitori A. György és neje, Biró F. János és neje 3—3 korona értékben; úrvacsora bort: Baróti Pál István utódai, Biró András szorososi és neje, id. Pál. Gy. András és neje, Székely Mózes dombi és neje 9—9 korona értékben. — Kovács György orgona-alapra 10 koronát, Balázs József kőmives a templom-kerítés javítását ingyen végezte, melynek értéke 120 korona. — Konfirmációkor kenyeret és bort Pál A. Miklós és neje adott, melynek értéke 2 korona.

Barót. Lengyelné Nagy Rákhel 3 K, Kelemen István 20 K, idős báró Daniel Gábor 20 koronát; Kovács György és neje Beke Rozália egy 80 korona értékű terítőt; Pál Sándor és Tana Zsuzsánna minden alkalomra úrvacsora kenyeret 5 korona értékben ajándékoztak.

Alsórákos. Úrvacsora kenyeret és bort egy-egy alkalomra Kovács László énekvezér és neje és özv. Antal Miklósné 3—3 korona értékben; úrvacsorái kenyeret Antal P. Zsigmond és neje 1 korona értékben; úrvacsorái Bács Miklós (gör. kel.) 3 korona értékben; Rákosi Anna és Kata ifjú leányok az úrasztalára művirágcsokrot és virágtartó poharat ajándékoztak 9 korona értékben.

Datk. Úrvacsorái kenyeret ajándékoztak Korodi Juliánna, Kallós János és Tamás Kata, özv. Tamás Mihályné, Kallós Tamás és Kallós Ilona 1—1 korona értékben; úrvacsorai bort Marczy F. Istók és Kallós Sári és Korodi Juliánna 4.80—4.80 korona értékben; Korodi Juliánna templomdiszítési alapra 20 koronát.

Olthévíz. Úrvacsorái bort minden alkalomra Márkos János és neje ajándékozott 24 korona értékben; úrvacsorái kenyeret Jancsó István gondnok 4 kor., Kiss Aladárné és Imre Mihályné 2—2 korona értékben. — Konfirmációkor kenyeret és bort adott Jancsó István 2 korona értékben. Szószék és úrasztal terítőre egyesek 334 korona 43 fillért adtak. A hivek 1262 korona értékű közmunkát teljesítettek. Antoni József és neje Barta Heléna az egyházközségnek 50 koronát ajándékoztak.

Kőhalom. Úrvacsorái kenyeret és bort adtak Barta

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA:

A DÁVID FERENCZ EGYLET

SZERKESZTI:

Dr. BOROS GYÖRGY

FŐMUNKATÁRS:

TARCSAFALVI ALBERT.

Előfizetési ára: 2 kor. 44 fillér. Egy szám ára: 24 fillér. Egyleti tagok 5 évi kötelezettséggel, egy évre 2 korona 4 f. fizetnek.

Minden pénz Gálfi Lőrincz egyleti pénztárnokhoz küldendő Kolozsvárra

A szerkesztő asztaláról.

A háborút a mi nagyon sokat kiállott, öreg királyunk nevében izenték meg a szomszédban levő kis Szerbiának. Könnyű ezt hibául tudni föl, mert a másik moshatja kezét, mint Pilátus. De éppen itt van a bökkenő. Ez a szomszédos Pilátus már sok esztendeje gyilkoltatja közölünk és közöttünk a Békét. Hazánkban a nemzetiségek némelykor valóságos háborus hangulatban voltak és a magyar nemzetet ki akarták tessékelni saját hazájából. A magyarnak vérrel kellett hazát szerezni s úgy látszik, csak vérrel lehet megtartani. Mi tiltakozunk az ellen, hogy háborúra szükség volna, de látjuk, hogy mások ettől remélnék jót, mi hát kénytelenek vagyunk háborúval állítani helyre a békét.

Koszorút, virágot s minden más kedves és kellemes dolgot szórnak katonáinkra a nőink országszerte. Amellett lelkes buzgalommal foly a gyűjtés azok számára, akikről behívták a férfiakat. Ime, a rossz nyomában sarjadzik a jó. Szeretjük, féltjük embereinket, még azt sem nézzük, hogy valaha ellenfelünk volt-e? Megkoszorúzták a németeket, még a morvákat és cseheket. Fölébredett közöttünk az igazi emberies érzés és ez fölül is fog maradni, mert a rosszban tanuljuk megbecsülni a jót.

Ti gyászoló nők, öszült apák, gyámatlan magzatok! Vannak már s lesznek még többen is, mert a haza becsületéért, békességéért és nyugalmaért fegyverbe szölitotta király öfelsége összes katonáit. Szörnyü emberi talál-

mány a háboru, mert nemcsak fölszabadítja, hanem föl is tüzeli az emberek ezreit, hogy egymást gyilkolják. De némelykor választani kell a becsület és a halál között. Ekkor az erkölcs oda parancsol, hogy inkább a hősiesség halál, mint a becsületlen élet! Nem a civilizáció jelszavai ezek, hanem az őskori barbárságé. De arról nem tehetünk, ha az emberek nagy sokasága mindig csak a vadállapot sötétségében botorkál és leöli, akit szembetalál. Aki fegyvert fog, fegyver által vész el. Biz' ennek ki vannak léve a hadakozók. De a magyar nők megnyugtathatják a lelkeket azzal, hogy férjeik, fiaik, apáik ezért fogtak fegyvert, mert csak fegyveres hatalommal lehet kiverni a gonoszok kezéből a bombát és a mérgező szuronyt.

A *háborúnak* egyik borzasztó csapása, hogy a postátáviradai, vasúti és minden más közlekedés megakad. A levelek, újságok és más küldemények, mind halomra, gyűlve hevernek. A távol lakók mit sem tudnak egymásról. Az idegenben levőket — ha ellenséges országban találta a háboru — fogolynak nyilvánították, munkára kényszerítik, sokszor kegyetlen elbánásban részesítik. A magyarok között senkinek sem lehet panasza, mert a magyar mindig megbecsüli az idegent.

A *szesz veri* a muszkákat. A muszka katonáj erőből pálinkát iszik, attól elveszti a fejét, az eszét, elalszik, nem olyan kitartó. Az ellenség rácsap s mielőtt magához térne, már fut a merre tud.

Felfüggeszti a vallását. Egy falun történt. Ugynevezett »hívók«, vagyis egy — nálunk új vallásnak a követői — nazarénus-é vagy baptista, ők sem tudják, vásárt kötöttek egy urnóval. Régi magyar szokás szerint az urnó egy üveg borral megkínálta a feleket. Jaj, Nagysága, mi hívők vagyunk; nem ihatunk. Az urnó nem folytatta a kínálását, hiszen nagyon szép dolog, ha valaki tartózkodik az ivástól. A vásárlók kimentek a szobából s néhány perc múlva visszatér az idősebbik: — Nagysága, kérem mégis azt a bort, felfüggesztettük a vallást... Ezek a is úgy jártak a vallással, mint nem régebbe az akasztást játszó gyerekek. Egyiket játékból felhúzták egy kötéllel, amiben csak annyi volt a baj, hogy a szegény gyermekből elszállott a lélek.

Sz.: 461—1914.

Püspöki körlevél.

Főtisztelendő esperes ur!

Nagyon komoly és aggodalomteljes napokat értünk s ki tudja, vajjon nem várokoznak-e még komolyabb és aggodalomteljesebb napok reánk. Soha több szükségünk a vallásos érzésre és az Istenhez való bizalomra nem lehet, mint az ilyen válságos időkben. Alig lehet olyan család hazánkban és így egyházunkban is, amelyet a háboru fájdalmasan ne érintene s az általános mozgósítás szívéen ne talált volna. S bár annál a háborúnál, melyért a magyar-osztrák birodalom fegyvert fogott, igazságosabb nem volt s nem is lehet, aminek bizonyítéka az is, hogy nemzetünk fiai faj és hitkülönbség nélkül a legnagyobb lelkesedéssel vonulnak a harctérre, mi természetesebb mégis, minthogy a hátrahagyottak könnyhullásai kísérik őket. Ezeket a könnyeket felfogni s a kesergők fájdalmát vigasztaló, az Istenben való bizalmas lelkökben megerősítő szavaikkal a lehetőleg enyhíteni, szép és nemes elhivatása minden lelkésznek.

Nem kétlem, hogy lelkészeink ez elhivatásuk teljes tudatával bírva, az ige hirdetés mellett a kura-pasztoralist is, amint ezt a jelen viszonyok megkívánják és parancsolják, fokozott mértékben fokják gyakorolni. Még sem mulaszthatom el a Tisztelendő esperes urat felhívni, hogy a hatósága alatti lelkészeinket erre az én nevemben is figyelmeztesse. Látogassák meg minél többször azokat a családokat, amelyek a hadba vonult családfeleket, vagy gyermekeiket siratják. Legyenek segítségükre mindenben nemcsak szóval, hanem a mennyiben lehet és kell, cselekedettel is. Biztassák, bátorítsák őket, hogy ne veszítsék el Istenben való bizodalmaikat. Hiszen a háboruban sem talál minden golyó s ha Isten megsegíti, hogy szeretteik épen és egészségesen térnek vissza egy győzelmes háborúból, amit remélnünk kell, mily édes lesz az ölelkezés, ha sebet kapnak, a leggondosabb ápolásban részesülnek s amitől Isten őrizze, ha mégis szeretteik egyike vagy másika a háborunak áldozatul esnek, ami — sajnós és felette fájdalmas — de kikerülhetetlen, emelje fel lelköket az Isten akaratján való megnyugvás mellett az a gondolat is, hogy a hazáért meghalni dicső halál.

Egyben utasítsa a Tisztelendő esperes ur lelkészein-

ket arra is, hogy az istentiszteleteken minél gyakrabban imádkozzanak a háboru szerencsés kimeneteléért, Istennek segedelmét kérve ehhez.

Vajha minél hamarább hálát is adhatnánk Istennek dicső hadseregünk és szövetségeseink fegyvere által kivívott győzelemért!

Kolozsvárt, 1914 augusztus 7-én.

Atyafiságos indulattal:

Ferencz József,
unitárius püspök.

Beszéd.

A 103-ik népfőlkelő gyalog dandár fölesketési ünnepén tartotta *Pálffy Ferenc* szabédi unitárius tábori lelkész, Kolozsvárt 1914 augusztus 11-én.

Magyar honvédek! Vitéz katonák!

A seregek Urának és Istenének nevében üdvözöllek titeket e kiválóan nagy és fontos pillanatban. Esküt tenni készültök s én, mint Istennek szerény szolgája, érzem ennek nagy jelentőségét s midőn először szólok hozzátok, úgy szeretném, hogy mint a szent hajdankorban, amikor a prófétának eleven szén s égi tűz illette meg ajkait, az enyémmel is az történnék, hogy annál meggyőzőbben s lélekre hatóbban szólhatnék ti hozzátok. — Mert ha van a népek és nemzetek életében történelmi pillanat, mely elhatározó és következményeiben messzi kiható: úgy a jelen idő az!

Magyar honvédek! Vitéz katonák! Ti jól tudjátok, nem kell mondanom, hogy »a mi régi ellenségünk támadt ellenünk erővel, fegyverrel és nagy hatalmassággal« s nekünk meg kell védelmeznünk édes hazánkat, dicsőségesen uralkodó királyunkat, a békességnek fejedelmét! Arcotokról látom, szemetek villogó tüze mutatja e lelkesedés és az elhatározás bátorsága hirdeti, hogy ti mindannyian készek vagytok ezért vért s életet áldozni. A hajdankorban a római édes anya, midőn fiát a harctérre küldötte, fiának kezébe egy kardot és egy pajzsot adott s lelkes örömmel így szólott hozzá: »ezzel küzdj, — vagy ezen térj haza! De dicsőséget hozz nevedre és hazádra!« Egy édes anya küld titeket is magyar honvédek a harctérre. Ez az édes anya pedig nem más, mint ez a föld, a mi édes magyar hazánk.

Ez a föld, melyet apáink vére öntözött, melynek minden röge hősi vértől itatott. Édes anyánk ez a föld küld,

melynek barázdáit eddig ti hulló verejtékkel áztattátok, hogy megteremje a mindennapi kenyeret; ez a föld, melynek minden völgye, minden bérce ezer édes emlékeivel szent nekünk! Ez a föld, melynek kies téerein régi dicsőségről, honszerelemről szól a dal. Ezzel a dallal ringatja most az elhagyott hitves rengő bölcsőjében édes gyermekét, ennek érzéseivel imádkozik értetek a nő a házi tűzhely szentélyében. Mikor pedig elváltatok, viléz katonák, a búcsúcsókban, a búcsúszóban ennek mély érzéseivel kérlek arra, hogy ezt az édes anyát, drága magyar hazánkat megvédjétek, érte önfeláldozóan harcoljatok és a dicsőség diadal babérjaival térjétek majd vissza az ölelő karok közé.

Ezért az édes magyar földért, ennek termő barázdáiért, a könnyekkel megszentelt hantokért, a szerető hitvesért, az édes gyermekért, saját magatokért és mindenért, a mi szent előttek: az ősi dicsőségért, a magyar nép hírnevéért és becsületéért és Szent István koronájának ragyogó fényéért harcolnotok kell nektek héroszi erővel; mert a világ e rémítően nagy és pusztító háborújában a nagy népek és nemzetek veszíthetnek sokat területben, értékben és életben, de ha minket most legyőznének, úgy tudjátok meg, mi elveszíthetjük édes hazánkat, el mindenünket s eltöröltetünk a föld színéről, el a szabad nemzetek sorából! Ah! ez még gondolatnak is borzasztó, mert ez nem lehet, ennek megtörténni nem szabad! Éppen ezért az Isten lelkétől ihletten arra kérlek, hogy a magyar vitézség titáni hősiességével, a bámulatosan tökéletesített harci eszközökkel kezetekben, ön feláldozó bátorsággal küzdjétek és harcoljatok.

Nemzetünk hősi csatában elesett halhatatlan költője azt mondotta a hazáról: Szent egyház keblem belseje, oltár a képed s te állj! s ha kell ez oltárt porba döntöm érted! Ha ezt kívánja a haza, hát döntsétek össze ti is ezt az oltárt érte s a legnagyobb vészben is az elszántság rettenthetetlen bátorságával csak a zászlóra néztek és csupán csak ezt az egy szót ismerjétek: Előre!

Előre! Mert a seregek Ura és Istene is azt mondja: »ne rettegjétek és ne féljétek azoktól, mert a ti Uratok és Istenetek léssen, aki előttek megyen, ő hadakozik ti érettek mindenektől fogva« (V. Mózes 1²⁹, 30.). Azért a Jézus szavaival kérlek: »legyen bizodalmatok Istenben«! Előre! a seregek Urának és Istenének áldása és segítő kegyelme kísérelje a mi lobogónkat és fegyvereinket győzelemről győzelemre, dicsőségről dicsőségre: hadd éljen a király és éljen a haza! Ámen.

A NŐK VILÁGA

A feminizmusról.

Írta s az udvarhelyköri D. F. E. 1914 június hó 11-én tartott közgyűlésén felolvasva: Ürmösi Józsefné.

(Folytatás és vége.)

Sajnálom azt a nőt, ki legszebb éveit, melyek a hitvesi szeretet számára vannak teremtvé, nehéz munkába kénytelenek eltölteni, de semmi sem emel fel jobban, semmi sem készlet inkább arra, hogy embertársam előtt kalapot emeljek, mintha látok fáradozni olyan nőt, ki a maga szépsége és fiatalága révén henyélve is megélhetne, akinek talán egy mosolya is elég lenne arra, hogy megváltsa magát a munkától, de aki — dacára ennek — büszke öntudattal, a munka nemesítő hatásába vetett hittel halad az élet rögös, tövises útjain előre.»

A családban egyenlő jogaink törvényesítése jogos és méltányos azért, mert »emberi mivoltunk megköveteli, hogy emberhez illő jogaink legyenek«, »hogy egyes asszony sorsa ne függjön csupán egyesek önkényétől«. És hogy ne kelljen, nekünk nőknek, az életnek különös kegye még ahhoz is, hogy méltányos férjeket kapjunk.

Mert a nő rabszolgaságából felszabadult, még a kereszténység kezdetével. »De törvény, szokás, társadalom, lenyűgözte, szellemi béklyóba verte s mesterséges gyermelegségben tartja, mindenféle jogaiban.«

Igaz, vagyunk olyan asszonyok, kik olyan jogokkal bírunk a családban, »melyet a jogrend biztosítana számunkra, ha ilyen jog már volna«. S vannak olyanok is, kik férjeiket az úgynevezett »papucshősnek« megléve, olyan jogokkal is rendelkeznek, amelyet a feminista asszony nem is kíván törvényesíttetni. De vannak olyanok is az »elnémítottak« közt, kiknek férjeik azt vetik szemükbe: »Megkövetelem, hogy az asszony mindig diszibbnek érezze magát nálamnál.« Hogy miért? Azt ők maguk sem tudnák megmondani, ha csak az ököljoggal nem hozakodnának elő. De ha elgondolnák, »hogy a teremtésnek egyenrangú fele a nő a férfival és az anyasággal reá még nagyobb feladat bízott«, nem követelnék az asszony kisebbségi érzetét. De hát ezt az ilyen női nemet lekicsinylő férjek nem szokták meggondolni. S lesz az ők feleségeikből a következő szép és csúf jellemvonások

keveréke, mint például »szófogadó, türelmes, máskor — hazug, gyáva, agyafurt, haszonlesó, egy örök rejtély«, kin bizony sokszor maguk a rejtélyesség okozói sem tudnak eligazodni. És milyen előszeretettel alkalmazzák ezt a megbélyegző rejtélyességet az egész női nemre az ilyen férfiak. Nem véve észre, hogy ez csak az ők erőszakosságuknak következménye, mint külön speciálitásuk. Mint ahogy Sokrates is maga volt az oka, hogy feleségéből, az ismert nevű Xantippéból a házsártos asszonyok mintája lett.

Politikai jogra szüksége van a nőnek azért, mert »helyzetének javítására irányuló törekvéseit csak ennek segítségével valósíthatja meg. Csak ennek segítségével lehet ott, ahol sorsáról döntenek, ahol a nevelés ügyét tárgyalják, törvényeket szentesítik, a szociális és kultur munkát kiszabják, elosztják, lehetővé teszik. Mivel napnál is világosabban látjuk, hogy aki nem szavazó, annak szava nem ér, hogy aki nem szavazó, azt nem tekintik egyenértékűnek a szavazóval.«

S én is egyet értek Anna Lindermann asszony, Anglia dolgozó sufragetjai egyik vezérével, mikor azt mondja: Nem a politikai szereplés az, amiért küzdünk. Nem a képviselőség kell nekünk, hanem az, hogy rámutathassunk azokra a követelésekre, amelyeket a gyermek, a nő s a család érdekében végre teljesíteni kellene. A férfiak nem törődnek ezzel. A férfinak erre nincs, nem lehet szíve, nem lehet szeme. Asszony kell ide!

S hogy vannak olyanok a férfiak között is, kik a mai politikai viszonyok zürzavarosságát megszüntetését, a nők politikai közreműködésétől remélik, mutatják a Magyarországi békemozgalom terékeny vezetőjének eme szavai: »A politika, nálunk oly szennyes hullámaik, lecsendesítik és megtisztítják a nők, kik eddig szűkebb körben voltak a tisztaság őrei!

És most, mikor felolvasásomat végzem, ha lenne valaki a tisztelt hallgatóság között ki még most is idegenkedne a feminizmus gondolatától, — igazán kérem, neféljen tőle, — hisz ősapáink is, csak megegyeztek asszonyaikkal. Pedig ki van mutatva, hogy az őskorban a nő helyzete egyenlő volt a férfiéval, sőt mint családanya a legfontosabb szerepet töltötte be. A huszadik századba pedig, oda jutottunk, hogy egyenjogúsításunkért és mellett érvelni, bizonygatni és küzdeni kell.

Dehát már efelett ne keseregjünk most, amikor egyenjogúsításunk elérését közeledni láthatjuk. Mikor a tanítás és felvilágosítás testvéri munkáját vállaló Ország-

gos polgári radikális párt a nőkre is kiterjedő egyenlő
üttkos választójog kivívását, első főfeladatának tűzte ki.

Tehát ne keseregjünk! Hanem ébredjünk! És ébresz-
szünk! Mert, hogy szociális eszmékért való lelkesedésünk
oly sokszor lágyimelegségbe ütközik, — oka, hogy »az em-
berek legnagyobb részét nem is tudják, hogy ők elnyomot-
tak, kizsákmányoltak, szabadságuktól megfosztottak. A
legtöbbször természetesnek tartják, hogy vannak szegények
és gazdagok, a sors különös rendeltetésének azt, hogy a
nő alárendeltje a férfinak és bele is nyugosznak a változ-
hatatlanba. Fel kell rázni az embereket boldog öntudat-
lanságukból. Igenis, érezzék nyomorúságukat, eszméljenek
sorsukra és sajogjon minden seb, melyet a társadalmi
igazságtalanságok ütöttek.«

Az egyetértésről.

»Az összetartás erő, a széthúzás gyengeség.« Az erő
élet, a gyengeség halál. A múlt század közéletének egyik
kimagasló és jeles alakja mondotta ezeket az örökigazságu
szavakat. Eszerint az erőt az összetartásban kell keres-
nünk. Tömörülnünk kell, hogy abban a szellemi tábor-
ban, amely a világosság, a szellemi szabadság diadaláért
küzd, helyünket megállhassuk. E tömörüléshez, hogy ál-
landó és tartós legyen, egyetértésre van szükségünk. Az
egyetértés csak úgy jöhet létre, ha felül tudunk emelkedni
minden kicsinyes önérdéken és személyes hiúságon s bi-
runk annyi erkölcsi erővel, hogy alárendeljük magun-
kat, sőt minden egyéni vágyunkat a közjó érdekében az
egyetértés eme jó szellemének. Hogy ez mennyire fon-
tos, sőt szükséges, arról meggyőzhetett mindenkit az élet
és a tapasztalat; mert ha csak egy kissé szétnézünk az
életben s bármily kis mértékben figyeljük meg az em-
berek cselekedeteit, arra a szomorú tapasztalatra jutunk,
hogy a széthúzásban, az egyenlenségben kifogyhatatlanok,
a konkolyhíntés dicstelen munkájában fáradhatatlanok
s félretéve a jézusi kijelentést: »*ne ítéljétek, hogy
ti is ne ítéltessetek*«, ítélnek, erkölcsbiráskodnak, azok,
akik méltók az ítéletre s akiknek egész életük és csele-
kedetük az önzés és önérdék hajhászásában áll s az ön-
haszonlesés folyamának árjában merül ki. S különös, de
úgy van, hogy az ilyeneknek legtöbbször sikerül tervük,
míg a morális alapon álló önzetlen munkások minden
küzdelmé eredménytelen. Ezek az úgynevezett szájjal dol-

gozó emberek. Ezekről el lehet mondani: hogy túlságosan kell az ég és föld áldása nekik, de nem kell az ég és föld urának temploma. Ezek azon sirnak, mint hajdan Nagy Sándor, hogy miért nem övék az egész világ, de egy könnyet sem ejtenek Istenországára hanyatlásán; csesztő gonddal káparítanak mindent maguknak, de a menyországnak kincséből egy fillér értékű jóval sem bírnak. Világnak minden kincsével szeretnék magukat gazdagítani, de erkölcsi javakban sajnálatra méltó szegények, sőt koldusok. A szélhúzás és egyenlenség barátai előtt — s pedig sokan vannak ezek — a legbecesebb madár a ragadozó, noha a sülve repülő galambot mégis jobban szeretik, azt hiva róla, hogy valamint a szentlélek galamképben szállta meg olykor-olykor az embernek fiát, úgy ez is előbb vagy utóbb egyenesen a szájukba fog berepülni. A szelet, akár honnan fú, levett kalappal fogják össze, hogy az ócska gondolatokat legyen mivel kibéleljék; a szalmatüzet pedig, míg lángol, felhevülve táncolják körül; ha elalszik, busongva elszunyadnak; a felszállt és elpattanó szappanbuborékot szárnyas angyalnak, az adott szó szentségét démonnak tartják. Legkedvesebb hangszerek a nyelv, mely ha jó erős tüdő játszik vele; nincs rágalom, pletyka, irigység — s alakos önhittségnek olyan mesterséges kompozíciója, amit minden kóta nélkül, rögtön változatos könnyűséggel el ne hangicsáljanak. Az ily emberek mindig rágalmaznak valakit, mert már beleszoktatták gonosz nyelvüket a becsület reszelésére. Olyanok ezek — mondja Diogenes, — mint az eb, megugatják, sőt megmarják az ártatlanokat is s ami több, maguknál mindig előbb valót marcangolnak, mert az ebnél a legutolsó ember is előbbvaló.

Ezeknek az embereknek kell az egyetértés hasznát, az összetartás szükséges voltát megtanítani, erre kell őket rávezetni s megmondani s megérteni velük, hogy a fej nemcsak arra való, hogy legyen mire feltegye a kalapját vagy sapkáját, hanem arra, hogy gondolkozzék józanon, helyesen; ítéljen megfontolva, beszéljen meggondolva, nehogy beteljék rajta az írások szava: »tégedet a te szád kárhozzat, nem én és a te ajkaid te ellened tanubizonyosságot tesznek«.

Panaszkodunk, zugolódunk, hogy nincs összetartás, egyetértés, de ezeknek megszüntetésére egy lépést sem teszünk. A kezdet nehézségei visszariasztanak, a többség lágyemelegsége közönyössé teszen, egyesek áskálódása már félre állít. Ezeken mind túl kell tegyük magunkat. Ne-

künk a célt kell szem előtt tartanunk, ha nemzeti, egyházi, társadalmi és családi életünkben harmonikus fejlődést, erkölcsi gyarapodást akarunk elérni. E célunk elérésére, Dávid Ferenc-egyletünk intenciójának megfelelően egy *egységes egyháztársadalmi életet kell teremtenünk*, amelyben fejlesztenünk kell az *egységes közszellemet*. E közszellem megteremtése csak az egyetértésen valósítható meg.

K. i.

(Vége a jövő számban.)

A pap munkája a háboru alatt.

Egyik kitűnő papunk magánlevélben mondja el:

Kedves professzor Ur!

Elhallgatott minden madár. Liget bokrai közt nincsen csattogó ének. Pacsirta nem száll fel a légbé, hogy dallal köszöntse az Istent. Fecske költözik az eresz alól. Némáság van a levegő szárnyasai között, csak az ember mond bánatos éneket, csak az ő hulló könnye beszél.

Szomorú a havas alja... vajjon lakói hová mentek... visszajönnek-e még? Elmentek aratni, pedig földjük itthon aratallan.

Kik mentek el? Megmondja a templom üres helye, a mező aratallan, szántallan földje. Csak az öregek, csak a gyermekek, az anyák maradtak itthon imádkozni az elmentekért, hogy visszatérjenek.

Végtelen nehéz szerepe van a papnak. A csüggedt tanítványok ott vannak az elnyeléssel fenyegető tengeren. Lelket verni a csüggedőkbe, a gyermekekbe, a hitvesbe, az apába, nehéz feladat. Megmagyarázni, hogy a haza elsőbb mindennél s büszkévé tenni arra, hogy elszólított kedvese lesz a haza mentője, hogy amikor haza jön, őt veszi körül minden tisztelt, hála, köszönet. Ez a szép szerep a mi szerepünk. Ha sikerül tervünk, kevesebb hulló könnynek leszünk a tanuja, ha nem sikerül, újra kezdjük szent munkánkat, nagy munkánkat s boldogok vagyunk, ha a sebzett szívekre balzsamot adhatunk, ha megtaníthatjuk bizni, hinni, remélni.

Én a kura pastóralist így gyakoroltam:

Elkísértem a hadba induló katonáinkat a vasuti állomásra. A szegényebbeket pénzzel láttam el. Az indulás előtt megittam velők a búcsúpoharat s aztán Isten áldó kegyelmébe ajánlva őket — elbocsátottam, megígérve, hogy itthon maradott családjaikat gondozom, el nem ha-

gyom. Igéretemre könnyebben mentek el. Hazaérve össze-irattam az előljárósággal a segélyre szorult családokat s hogy kongruám mindennél szentebb célra menjen, vásároltam 55 véka gabonát és kiosztottam azok között, kiktől az eltávozó férj még a reménységet is elvitte. Eddig nem vágytam vagyonra, most nagyon sajnálom, hogy nincs, hogy lelkem indítása szerint elég segítséget nyújtani nem tudok.

Rendre veszem a házakat s ha lelket önthetek abba a magát özvegynek vagy árvának képzelő szegény természetbe, megvigasztalódva jövök el, hogy másnap tovább folytassam ezen munkámat. Cselédemet küldöm az elhagyottabb családokhoz szántani, aratni, hátra maradt munkájukban segídkezni. Az egyiknek végrendeletét írom, a másiknak a táborba küldöm leveletem s táplálom jó reménységgel az elmentet és itthon maradtottat.

Ilyen a pap munkája falun háborus időben. Tudom, hogy a kedves professzor urat érdekli a mi mostani munkálkodásunk. Azért irtam meg, csupán azért. —^k— s.

Egyházi és iskolai mozgalmak

Nem ünnepelünk! Ezelőtt egy hónappal azt hittük és azt hirdettük, hogy szép és nagy ünnepünk lesz a székekelykereszturi főgymnasium megnyitása. Most azt mondjuk, hogy nem ünnepelünk, mert puskaropogás s ágyudörej tölti meg a levegőt. Nagyon komoly munka, mélyen megfontolt leszámolás ideje következett be. Senkinek sincs kedve örömnünnepre gyűlni, de nem is lehet, mert legjobbaink, az ifju erők, a jövő emberei, az ifjuság színe-java s a férfiak jó felerésze fegyverben van, s vagy üldözi és veri az ellenséget, vagy védi és őrzi a haza határát és ezernyi kincsét.

Most az iskolák némán, csendesen nyílnak meg. Most örvend aki taníthat és tanulhat. A kereszturi

megnyitó ünnep elmarad jobb időre, békés napokra. Mi nem így gondoltuk, nem is így akartuk, de nyugodt n és békés megadással fogadjuk a változtathatatlan súlyos helyzetet és híven hirdetjük, hogy lesz még egyszer ünnep a világon s akkor az igazak diadalmaskodni fognak és a hegyek is tapsolnak örömmükben

A főt. püspök úr körlevele. Fönnebb egész terjedelmében közöljük azt a szép főpásztori levelet, melyet Ferencz József püspök úr a lelkészekhez intézett.

A háboru az E. K. Tanácsban. A magyarországi unitárius egyház K. Tanácsa aug. 19-én gyűlést tartott. Ferencz József püspök elnök úr első

helyen a háboruval foglalkozott. Kifejezte, mily óriási károknak és pusztulásoknak szülője egy háboru. A mostanihoz hasonlót a világtörténelem aligha ismer és ebben az a sajnós, hogy a népek békéjét állandóan veszélyeztető, királygyilkosságban gyakorlott kis nép megfélemezése helyett, olyan kulturá államok, mint Franciaország és Anglia segítségére mennek s országunk és a kettős monarchia ellen hadiállapotot kezdettek. Mert, hogy a népek leigázásában járatos Oroszország fogja pártját fajrokonának, azt ezen állam veszélyes politikai magatartásából nekünk könnyű volt megérteni. Az E. K. Tanács fájdalommal iktatta jegyzőkönyvébe, hogy hazánk háborút folytat, de bízunk ügyünk igazságában és a Gondviselés segítő kezében s hiszi, hogy fegyvereink diadalt fognak aratni. A kolozsvári unitárius kollegium tartalékkórházzá van átalakítva 5—600 beteg részére. A tanítás szeptember hónapban nem kezdhető meg sem a theologián, sem a gimnáziumban. Az iskola megnyitásáról külön értesítést fog kibocsátani az igazgatóság.

Új esperesek. Az egyházkörök immár megvívták alkotmányos harcaikat, megválasztották tisztviselőiket. Csak az udvarhelyi kör élére került új ember. A mindenkitől kedvelt és szeretett Kisgyörgy Sándor esperes visszavonult. A kolozsdobokai kör csak most tartott gyűlést. Esperessé lett Ürmösi Károly

Esperesek: Aranyostordakörben: Lőrinczy Dénes, Küküllőkörben: Gvidó Béla, marosi körben: Fazakas Lajos, Kereszturkörben: Lőrinczi István, Udvarhelykörben: Pál Ferenc, Felsőfehérekörben: Ozsvát

Gábor, Háromszékkörben: József Lajos, Dunatiszamenti körben: Józsan Miklós.

Köri jegyzők, akik egyszersmind espereshelyettesek; a marosi egyházkörben: Halmágyi János, a kereszturi egyházkörben: Deák Miklós, a felsőfehéri egyházkörben: Kiss Aladár, az udvarhelyi egyházkörben: Ajtay János, a háromszéki egyházkörben: Kovács Lajos.

Közügyigazgatók: marosi egyházi körben: Nagy János, a kereszturi egyházkörben: Katona Ferenc, a felsőfehéri egyházkörben: Ütő Béla, az udvarhelyi egyházkörben: Demeter Dénes, a háromszéki egyházkörben: Gönc Mihály.

Főtanácsai képviselők: a marosi egyházkörben egyházi részről: Pethő Kálmán lelkész és Májai Gábor énekvezér, világi részről: Nagy Jenő és Gróf Lajos; a kereszturi egyházkörben egyházi részről: Máthé Lajos, Török Ferenc és Biró Domokos, világi részről: ifj. br. Daniel Lajos, Kádár Gyula és Benke Elek; a felsőfehéri egyházkörben az egyház részéről: Árkosy Tamás és világi részről: Kiss Jenő; az udvarhelyi egyházkörben: Ürmösi József és Péter Sándor, világi részről: Sándor Mózes és dr. Jakab Zoltán; a háromszéki egyházkörben egyházi részről: Végh Benjámin és világi részről: Ütő Áron.

Új lelkész. A főt püspök úr Lókodba kinevezte r. lelkésszé Máthé Mihály papjelöltet, aki huzamos ideig töltötte be az E. K. Tanácsban az irodatiszti állást. Irodatisztté ideiglenesen Bede János ny. szováthi áll. ig. tanítót alkalmazta az E. K. Tanács.

A kolozsvári unitárius kollegiumot is átalakították katonai kórházzá.

Egyelőre 200 betegnek fog szolgálni, de többnek is lehet csinálni helyet. Immár meg van a berendezkedés. Immár néhány katona szolgálatra ott van és várja, amit senki sem kíván, hogy hozzák a sebesülteket. Vajha ne kerülne sor rá! De ezt aligha elkerüljük, mert a déli ellenség olyan hadakozási módot követ, amely ellenkezik a mai világ kölcsönösen elfogadott szabályaival. Ő győzni nem tud, tehát gyilkol.

Új tanár. A néhai dr. Nyiredi Géza tanár helyére az E. K. Tanács rendes tanárnak id. minőségben dr. Kiss Ernő jeles ifju tanárt választotta meg. Gratulálunk.

Tanáraink a háboruban. Kolozsvárról dr. Borbély István, Pálfi Márton, Gálffy Zsigmond, dr. Kiss Ernő és Márkos Albert, Székelykeresztúrról Gálfalvi Sámuel és Péter Lajos tanárok vannak behiva katonai szolgálatra.

Új állami tanár. A vallás és közoktatásügyi miniszter ur Vass Domokos kolozsvári polg. iskolai tanári és egyháztanácsost a kolozsvári állami polgári iskolához kinevezte rendes tanárrá. Gratulálunk!

Sándor Áron lelkészünkről egyik cikkbe a múlt számban az a tollhiba csuszott be, hogy meghalt. A nyugalomban élő, kedves és hivei szeretetét élvező jó lelkipásztor nem ütközött meg, amikor régi halála hírért olvasta, sőt szívesen ráállott arra a közfelfogásra, hogy akinek halálhírért költik, hosszú életű lesz. Kívánjuk, hogy Sándor Áron bátyánkon is teljesüljön.

A jó gyermek könyvének II. füzeté, a II-ik elemi osztály vallás-erkölcsi tankönyve *harmadik kiadásban* most jelent meg. Ez a kiadás lé-

nyegesen javítva és módosítva van. Ara füzve, színes borítékban 50 fillér. Unitárius iskolákban általánosan elfogadott tankönyv. Megrendelhető lapunk szerkesztőjénél. 50 s több példányt egyszerre megrendelve, bérmentve küldünk. Legcélszerűbb, ha egy központi helyre több iskola részére rendelik meg. Csak is postautalványon, vagyis a pénz előzetes beküldésével, vagy utánvétellel fogadunk el megrendelést, mert így el lehet kerülni a további kellemetlen elszámolást.

Brassai Sámuel életrajza kiegészítésére szívesen fölhasználok minden kis adatot, ha abban unitárius vonatkozás van. Nagyon kérem az Unitárius Közlöny olvasóit, szíveskedjenek a birtokukban levő leveleit, bármily rövidek, a címzett megjelölésével, vagy bármely más írását (vagy eljárását) a tulajdonos följegyzésével, rendelkezésemre bocsátani tetszés szerinti föltétellel. A nagy férfiu hosszú élete megvilágítása érdekében ne sajnáljuk a fáradságot. *B. Gy.*

Az elemi iskolákban a rendes időben meg lesz a beiratkozás. Kolozsvárt a fiúiskola a leányiskola épületében a délutáni órákban fog tartatni, délelőtt a leányiskola.

A székelykeresztúri unitárius főgymnásium épülete nincsen fölveve kórháznak. Ott a beiratás és a tanítás a rendes időben megkezdődik. A katonatanárok tárgyait a többi tanárok fogják ellátni.

500 kor. a családfő nélkül maradt szegények fölsegelésére. Ennyi összeggel járult az E. K. Tanács az országosan megindult segélyactióhoz és az összeget gr. Bethlen főispánhoz beküldötte.

A dévai Dávid Ferencz imaház aranykönyve.

Hetedik közlemény.

75. Fűzesgyarmati egyházközség 350. sz. iv. 17 K. Barna Jánosné 5 K, Gidói Sándorné 2 K, ifj. Sári Józsefné 2 K, özv. Barna Sándorné szül. Vári Judith 2 K, özv. Hegedüs Jánosné 1 K, Csák János 5 K, földmivesek.

76. *Fazakas Lajos* lelkész Nyárádszereda 393. sz. iv. 32 K 78 fillér. Fazakas Lajos lelkész 2 K, dr. Péterfi Áron ügyvéd 4 K, Csanády Jánosné főtitkár 4 K, id. Nagy Mihály 1 K, Dénes András 40 f., id. Nagy József 1 K, ifj. Nagy Mihály 1 K, Fazakas Ferenc csikfalvi birtokos 1 K, Kovács Ferenc 1 K, Intze Károlyné Fazakas Vilma 30 f., Mihály Dénes gondnok, Tób Lajos 20—20 f., Fazakas Albert 24 f., ifj. Kiss Zsigmond 1 K, Dénes István Csikfalva 20 f., idősb Mihály Imre 40 f., Mihály Mária, ifj. Both Ferenc Csikfalva 50—50 f., özv. Mihály Andrásné Csók Zsuzsánna 20 f., ifj. Nagy Ferenc 10 f., ifj. Mihály Imre 40 f., ifj. Dénes Ferenc 60 f., Deák Gábor ref. lelkész Csikfalva 1 K, Nagy István 40 f., özv. Nagy D. Jánosné Csikfalva, Szabó Imre Nyárádszentmárton, Kocsis Ferenc 10—10 f., Szabó Ferenc, Kocsis Lajos 20—20 f., Szabó József 10 f., Dénes Imre, Szilágyi Ferenc, Szabó Dénes, id. Ambrus Józsefné 20—20 f., id. Kiss Lajos, Varga Zsigmond, Kocsis József, Nagy György, Márton József, Szabó János 10—10 f., Márton Ferenc 30 f., Sütő Mihály, Nagy János 50—50 f., Ambrus József 20 f., Kocsis János 30 f., Fazakas Ferenc 24 f., Ambrus Albert 60 f., Pap Miklós 20 f., Szöcs Sándor 20 f., Kiss Sámuel 30 f., Csilosa Jánosné, Márton Andrásné, Adorján Ferenc, László Ferenc, Derzsi Sándor, Májai Sándor, Szabó Sándorné 20—20 f., Nyárádszereda, Nagy Ferenc Nyárádszereda 30 f., ifj. Kis Lajos Nyárádszereda 50 f., Szabó Sándor Nyárádszereda 10 f., Fazakas Sándor Nyárádszereda 10 f., Ambrus Ferenc Nyárádszereda 20 f., Márton András Csikfalva 1 K, Márton István Csikfalva 1 K, Ádám Mihály tanító 1 K.

77. *Pálffy Máté* Bágyon 228. sz. iven 42 K 74 fillér. Bodoczy Gábor 40 f., Balog Márton Gy. 20 f., Balog Tamás M. 40 f., Balog M. Márton 30 f., Balog Pál ifj. 1 K, Balog Pál alsó 40 f., Simonfi József 24 f., Szép Gábor 1 K, Kovács Mózes 40 f., Székely János, Székely Ferenc Samuél 1—1 K, Simonffi Tamás 40 f., Németh Sándor, Németh Ferenc 1—1 K, ifj. Bodoczy Gábor 50 f., Szép

Balázs 60 f., Kiss Juliánna 70 f., Balog István 50 f., Gyöngyössy Gábor, Deák Dénes 1—1 K, Baranyai Pál 20 f., Németh György 30 f., Kis János, Balog Mihály 20—20 f., Csép Tamás 40 f., Baranyai Pál Istváné 20 f., özv. Csép Mihályné 1 K, Balog Lőrinc, Csegezi Márton K. 20—20 f., Pálffy Mihály, Csép Mózes 1—1 K, Simonfi Miklós 20 f., Blényesi Mártonné 1 K, Kovács Imre lelkész 5 K, Csép József 1 K, Bágyoni Unitárius Egyházközség 10 K, Csép Tamás idősb., Németh János Györgyé, Csép János 40—40 f., Máté Sándor 2 K, Csongvai Dénes 1 K, Józán György, Balog Samu 40—40 f., Balog Mózsa h. 30 f., Pálffy Máté 2 K, Balog Mózes H. 30 f.

78. *Balázs Mózes és László Sándortól* Amerikából számozatlan iven 65 K. Balázs Mózes 3 K, Dáné József 2 K 50 f., Dáné Lajos 5 K, Kupás István 2 K 50 f. napszamosok Homoródszentpál, Béres Sándor Recsenyéd 1 K 25 f., Péter Mózes Homoródszentpál 50 f., László Sándor alsó 3 K, Demeter István és neje 2 K 50 f., Beke Mózes 1 K 25 f., Moj János 2 K 50 f., Szász Mihály 1 K 25 f., Gál Mózes alsó 1 K 25 f., Moj Mihály 2 K 50 f., Moj Rebi 2 K 50 f., Gál Péter felső 50 f., Cseke Mózes felső, Cseke János felső 1—1 K, László Mihály 3 K, Szolga József Oklánd 2 K 50 f., Sütő János és neje Oklánd 2 K 50 f., Béres Pál Recsenyéd 1 K 25 f., Bencző János Nagyalmás 2 K 50 f., Kovács József Oklánd 1 K 25 f., Szabó Sándor Kénos 1 K 25 f., Vas József Jánosfalva 1 K 25 f., László Bálint 1 K 50 f., Vitéz János Homoródszentmárton 1 K 25 f., Poke István Homoródszentmárton 1 K, Boros Mózes Bun 2 K 50 f., Csont József 50 f., Mihály Albert Bögöz 1 K, Nagy András Zombor 50 f., Bálint Ferenc Telékfalva 2 K 50 f., Szél József Magyarzsákod 1 K 25 f., Aros István Muha 1 K 25 f., Székely Mózes Alsóboldogasszonyfalva 1 K 25 f., Székely György Magyarzsákod 1 K, Béla Balázs Homoródszentpál 3 K, napszamosok. Összesen 68 K. Ebből levonva a postaköltség: 3 K, marad 65 K.

79. *Kisgyörgy Imre* lelkész Kissolyos 370. sz. iv. 36 K 80 f. Márton Lajos kijző, Nagy Elek ref. lelkész 50—50 f., Barabás József földmives 20 f., Nagy Gyula 30 f., Tamási József, Mátéfi Mózes Ároné, Fogarasi Mózes, Danka Pál földmivesek 20—20 f., Kisgyörgy Imre unitárius lelkész 1 K, Nagy Ödön 20 f., Veres József 10 f., Simó Károly 20 f., Nagy József 20 f., Simó István Laji 30 f., Nagy János v. 20 f., Gyórfi János 10 f., Izsák Já-

nos v., Barabás Péter, Izsák Mózes 20—20 f., Kedei Dénes, Gálfi Mózes, 10—10 f., Simén János 50 f., Gálfi Anna 20 f., Barabás Mózes 10 f., Szabó Sándor 20 f., Sipos Mózes 40 f., Dankuly Pál, Barabás Beniamin, Tamási János, Tamási Józsefné 20—20 f., Benkő József 10 f., Benkő György 10 f., Tamási Sándor, Tamási Pál, Simó Pál Györgyé 20—20 f., Denk Lajos 40 f., Simó István Laji 20 f., Olajos Samu, Márkos Lajos, Máté János, Birtalan Mózesné 10—10 f., Andrási Károly, Péterfi Mózes felső 20—20 f., Barabás Lajos, Borbély Sándorné, Nagy Jánosné 10—10 f., Máté Izsákné, Simó Pál dobi 20—20 f., Márkos Miklósné 10 f., Simó Mózes, Simó Mihály, Simó János I., Simó Pál I., Bartalis Mózes 20—20 f. földmivesek, id. Imre Mózes ny. Fogházör 50 f., Simó Sándor cipész 40 f., Simó András 10 f., Mátéfi Mózes, Mátéfi István 20—20 f., Egy valaki, N. N. 40 f., Szabó János 10 f., Danka János és neje Konez Juliánna, Buzogány Lajos, Péterfi Mózes, Barabás Domokos 20—20 f., Szombatfalvi Mózes, Benkő Gergelyné, Egyedfi Gergely, Kedei Ilka, Havadi János, Palkó Juliska, Szombatfalvi Sándor, Imreh János 10—10 f., özv. Nagy Károlyné, Utó Dénes, Benkő József, Benkő János id. 20—20 f., Simó Béni 10 f., Benei Mózes 30 f., Andrási Istvánné 20 f., Konez Beniamin és neje 1 K, Mátéfi Áron 20 f., Buzogány Dániel 1 K, Dankuly Mózes 40 f. földmivesek, özv. Kovács Mihályné özv. lelkeszné 30 f., Kovács Mózes földmives 20 f., Derzsi Gábor énekvezér-tanító 50 f., Simó János, Demeter Sándor 20—20 f., Bágyi Mihályné, Benkő Juliánna 10—10 f., Danka Sándor 20 f., Máté János Pál, Dankuly Mózes id. 10—10 f., Bágyi Mózes 20 f., ifj. Fogarasi Mózes 10 f., földmiv., özv. Boér Lajosné özv. lelkeszné 1 K, Unitárius Egyházközség 4 K, özv. Sövény Adolfné özv. századosné 10 K, Kisgyörgy Imre ifj. 40 f.

József és neje, Katona Sándor és neje, Tódor Péter és neje 1.60—1.60 korona értékben.

Nagyszében. Úrvacsorai kenyeret és bort három alkalomra Székely György és neje 6 korona, egy alkalomra Magyarósy Gusztávné 2 korona értékben ajándékozott. — Péterfy Domokos templom-alapra 30 koronát adott.

Fogarás. Szentpáli Gyula 5 darab énekeskönyvet és 10 koronát, Bedő Ferenc, Péterfy Lajos, Orosz Jánosné 10—10 koronát, Gyárfás Ferenczné keresztelő kannát és tányért 50 korona értékben; Roth János kályhafelállítási munkadíjában 48 koronát; Nyiredi Áron egy 100 korona értékű koronát a szószerk fölé; Patakfalvy Zsigmond egy műfaragványos virágcsokrot a koronára 30 korona értékben, úrvacsora kenyeret és bort Orosz Jánosné, Molnos Lajos, Szentpáli Gyula, Vas Domokos 3—3 korona értékben.

Az egyházkörben teljesített ajándékozások összes értéke 2563 korona 83 fillér.

A jegyzőkönyvből kiadta:

Kiss Aladár

(Néptanítók Lapja 20. sz.) Figyelmeztessük a tanítót ezen hirdetésre, meg fogja köszönni.

Hazánk tanítóihoz!

A m. kir. vallás- és közokt. miniszternek 5772/1914. VI/a sz. a. kelt rendelete tárgyában:

(Uj) végbizonyítvány

Az elemi népiskola hatodik osztálya záróvizsgáján kiadandó.

Merített papíron, a magyar címerrel, 100 drb.....K 4—

Másodpéldányok (lyukasztva) 100 drb.....K 3—

Tömb a másodpéldányoknak való átfűzésére (1—1 tanévnek) a lepecsételésre való zsinórral és címkével ellátva.....K —20

Tanügyi útmutató, írta dr. Ósz Béla és Pethes Sándor...K 4—

Vezérfonal a tananyagbeosztáshoz, I. II. III. IV. V—VI.

oszt. és I. II. III. ismétlő. (Több állami tanító)...K 10—

Ezekhez úrlapok 1—1 füzet.....K —50

Vizsgalap, 100 drb K 1— *Szorg. kitűnt. jegy* 100 db K 10—

Pestalozzi Iskolai rendtartási naplók kiadóhivatala
Budapest VII, Ilka-utca 26. szám

Egyesült Könyvnyomda R.-t.

Kolozsvár, Ferencz József-út 85. sz.

Ajánlja modern újdonságokkal, hangjegyekkel, szedőgépekkel és a technika legújabb vívmányu gyorssajtóival felszerelt műintézetét iskolák, egyházak, egyesületek, intézmények, magánosok, ipartelepek, kereskedők, gyárak, gazdaságok, pénzüzetek, stb. részére szükséges mindennemű nyomtatványoknak izléses kivitelben való gyors előállítására. Egyetlen megrendelés, legyen az a legkisebb vagy a legnagyobb, mindenkit meggyőz az árak rendkívüli olcsóságáról s a munka kifogástalanságáról.—

Újdonságok:

A kálvinizmus lényege.

Irta: *Dr. Kuyper Ábrahám*. Fordították: *Csűrös József, Czeglédi Sándor*. Bevezetéssel ellátta: *Sebestyén Jenő* theol. m.-tanár. (A Kálvin-Szövetség kiadása.) Ára K 3:50

A keresztyén liturgia fejlődésének s mai reformjának rövid áttekintése. II. kötet.

Irta: *Dr. Nánássy Lajos*. Ára K 1:20

Obscurus emberek levelei.

Epistolae obscurorum virorum. Ford.: *Barcza József*. Ára..... K 4.—

Kaphatók:

Kókai Lajos könyvkereskedésében

Budapest, IV, Kamermayer Károly-utca 1.

Nyomatatta az Egyesült Könyvnyomda részvénytársaság Kolozsvárt.